

ULTIMA ESPERANZA BOOKS

Måns Ripa

Hugget i sten

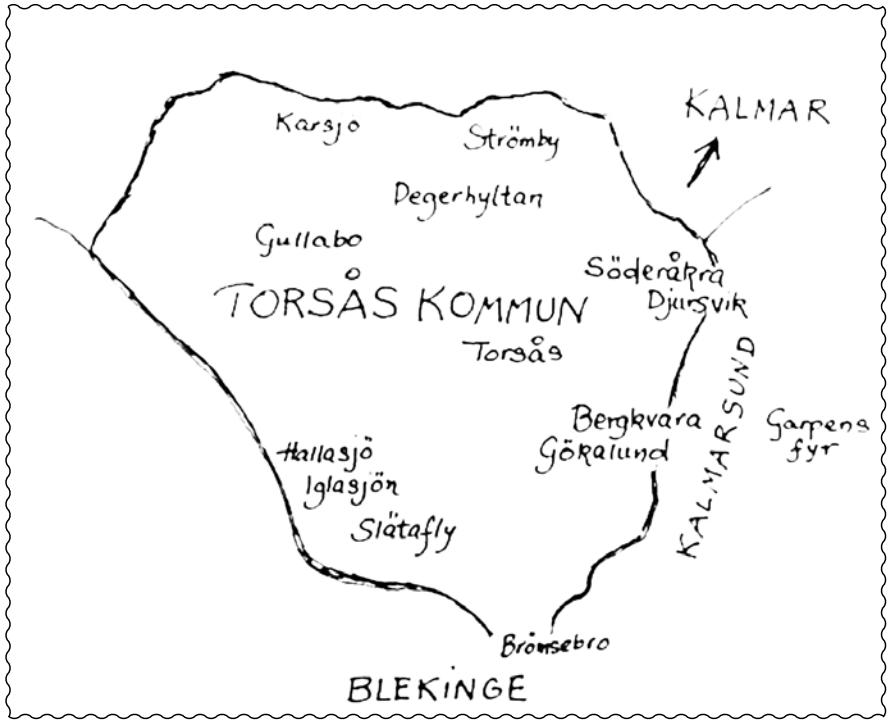
En kriminalroman

Vippestenen

är ett stort stenblock med vikten beräknad till 35 ton och på plats i skogen intill den idylliska byn Hallasjö. En isälv ryckte blocket med sig för kanske 10 000 år sedan och av en naturens nyck hamnade stenen uppe på ett annat stenblock – men i labilt läge, vilket gör det möjligt att vippa på den. Förr i världen lär ynglingar från trakten i midsommartid ha demonstrerat sina kroppskrafter på detta sätt. Stundtals sker så också nu för tiden.

Fantasifulla sagor har kopplats till Vippestenen och utmålat den som en i forntid gärna begagnad offerplats. Rykten gör gällande att asatroende även i vår tid har fattat intresse för stenen.

Den är dessutom unik eftersom, i motsats till många andra turistmål i Torsås kommun, ingenting tyder på att Nils Dacke där skulle ha sökt skydd.

Personerna:

Karl Olsson, poliskommissarie i Torsås

Fredrik Ström, polisassistent i Torsås

Vendela Karlsson, socialchef i Torsås

Karl-Axel Brodén, advokat i Kalmar

Jerker Lundin, Brodéns kompanjon

Simon Grubb, f.d. specerihandlare i Kvilla. Ledare för Liberalerna i Torsås

Inga Svanholm, ledare för Kristdemokraterna i Torsås

Hildur Sjögren, ledare för Miljöpartiet i Torsås

Rolf Daneslätt, ledare för Socialdemokraterna i Torsås

Manfred Andersson, ledare för Moderaterna i Torsås

Bertil Sigurdsson, ledare för Centern i Torsås

Harry och Birgit Brynielsson, gårdsägare i Hallasjö

Sigrid, deras dotter, liberal tronpretendent

Ludvig Torén, Sigrids pojkvän. Högervriden

Jovan Kostelic, efterspanad krigsförbrytare från Serbien

Walter Kerner, affärsman i Salzburg – den förres alias

”Frank”, Kerners medarbetare

Jürgen Kleinbach, chef för Europol i Haag

Pär Gunnelid, Säpos sambandsman vid Europol i Haag

Ruben Törnlund, kyrkoherde i Gullabo

Greta Lindgren, organist i Hallasjö

Wilhelm Ekholm, distriktsläkare i Torsås

Magnus Odensjö, träsnidare i Karsjö

Gudmund Torsvigg, asatroende i Hästmahult

Conny Kvisth, våldsbenägen, misstänkt för mordbrand

Abmed, Ibrahim och Muhammed, tre syriska flyktingar på förlägningen i Slättafly

Margit Lindström, kassörska på Sparbanken i Torsås

1

O rden hade tagit slut. Det fanns inget mer att säga och han vände för att gå tillbaka till bilen. Karl måste vara galen. Den andre tittade tveksamt efter honom och skyndade sedan efter, vädjade. Det var inte så långt kvar, alldeles för tidigt att skiljas åt, han måste få se något märkligt! Tveksamt lät han sig övertalas.

De snubblade tillbaka genom skogen och var efter en stund framme. Tåligt hörde han på när den andre förklarade – de urgamla skrifterna, tron på Urhemmet, respekten för Kvinnan, det religiösa arvet som måste försvaras.

Det hade varit en lång dag och han lyssnade slött, önskade att den andre snart skulle sluta, men accepterade ändå det avslutande experimentet fastän det var dumt och för honom utan någon mening. Tittade in i stenspringan och kände efter. Ytan var skrovlig.

Det högg till. En outhärdlig smärta sköljde fram och förde in honom i ett eldrött flammande moln. Sedan föll han ner i mörkret.

Månen var i nedan och det var så mörkt det kunde vara en midsommarnatt i Småland. Inne i Hallasjö by ryckte Harry Brynielsson till i sömnen och vaknade. På avstånd hördes ljuden från den fortfarande pågående festen i ladan och han märkte hur hustrun Birgit oroligt rörde sig bredvid honom i den gamla väggfasta sängen. Hon sov nog fortfarande.

Han hade haft en otäck dröm och förstod bakgrunden. Det var minnet av händelserna tidigare på kvällen som rörde sig i hans undermedvetna. Firandet hade som vanligt urar-

tat. För mycket sprit och för lite kvinnfolk. Det kunde bara sluta på ett sätt för de övergivna karlarna. Slagsmål. Och mera sprit. På den punkten var det inte mycket som hade förändrats sedan han som liten pojke för första gången och på avstånd hade fått vara med om midsommarfirandet.

Men skriket! Ett utdraget ylande som plötsligt upphörde. Var det ett gammalt minne som plötsligt letat sig fram i hans undermedvetna, eller hörde det till nattens händelser? Kunde någon av slagskämparna ha blivit illa åtgången? Att skrika högt hörde inte till god ton i sådana här sammanhang ute på den småländska landsbygden.

Brynielsson lyssnade en stund efter ytterligare ljud, men vände sig sedan mot väggen och försökte somna om. En bil startade ute på vägen och en stund senare hördes rop och skrån från andra hållet, men han bestämde sig för att inte stiga upp. Det var väl några som vacklat in på hans äng för att sova ruset av sig och inte hittade tillbaka ut till vägen.

Oljudet fortsatte och till slut lämnade han ändå sängen och tassade bort till fönstret. Inga människor syntes till i dunklet och det var omöjligt att se om några befann sig på andra sidan buskagen vid väggkanten. Han skulle just gå tillbaka när han upptäckte figuren som skymtade i backen och försiktigt passerade förbi hans tomt. Det var omöjligt att se vem det var, en man som följde dikeskanten och då och då försvann bakom buskarna. Lite stötigt. Som på en gammal journalfilm. I varje fall inte så berusad att han inte kunde ta hand om sig själv, tänkte Brynielsson och vände sedan tillbaka till sängen. Drog kudden över öronen. Efter några minuter hade han somnat.

2

Tystnaden var total denna tidiga midsommardag i Torsås, men morgonsolen sken och i sovrummet på villans övre våning hade poliskommissarie Karl Olsson just dragit upp rullgardinen och tittade nu ut över sitt distrikt. Ingen människa inom synhåll, men desto mera av naturens grönska.

Han öppnade fönstret, andades in den friska luften och kände njutningsfullt hur doften från den stora syrenbusken nere i trädgården rullade upp mot honom. Fåglarna hade redan börjat kvittra i grannens björkdunge. Villaträdgårdarna, ansade och välskötta, bredde ut sig där bakom, längre bort ängar och sädesfält, ännu inte exploaterade av en bygghungrig kommunledning. Och i fjärran den mörkgröna konturen av skog bort mot Gullabo.

Det är skönt att leva, tänkte Olsson och förträngde tankarna på gårdagskvällens tilldragelser runt om i kommunen. Fylleri och midsommar hörde tyvärr ihop och det var hans uppgift att begränsa skadorna. I år hade det varit värre än vanligt i Ekbacken, men den nytillträdde polisassistenten Fredrik Ström hade inte svikit hans förväntningar om handfast hjälp.

Torsås var Olssons hem på jorden och här ville han stanna tills slutet kom. Fast det var nog många år kvar, hoppades han. Livet hade fortfarande mycket att erbjuda, mestadels av glädje, trots att hustrun gått bort några år tidigare. Men han hade märkt hur de filosofiska tankarna allt oftare kommit för honom när han nu började få sikte på pensioneringen. Bara två år kvar. Yrket som polis hade gett honom upplevelser av de mest skilda slag och ibland hade han funderat på att skriva

ner sina minnen och dela dem med andra. Men det hade inte blivit av. Folk skulle förresten inte gilla att deras gamla synder kom upp till ytan igen och blev spridda efter så många år, inte ens om han mörkade namnen på gärningsmännen. Och levde de inte längre så var det deras barn och barnbarn som kunde känna sig förorättade.

Olsson gillade inga nymodigheter vare sig det gällde kläder eller livsföring i övrigt. I hemlighet hade han alltid röstat på Högerpartiet eller, som det numera hette, Moderaterna. Men inför allmänheten, även de som kände honom väl, hade han ingen partibeteckning. Sosse eller centerpartist, det var likgiltigt. Huvudsaken var att han skötte sitt jobb.

Omtyckt och respekterad av hela Torsås befolkning gillade han batong framför tjänstepistol, men använde i första hand ett bestämt tilltal och därefter sina ansenliga kroppskrafter.

I tankarna återvände Olsson till gårdagskvällen på Ekbacken i centralorten. Det hade varit stökigt med slagsmål och superi. Bråk om flickor. Invandrarungdomarna höll sig försiktigtvis på avstånd, men hade också blivit attackerade. Firandet nådde sitt crescendo fram emot midnatt, men tillsammans med sin nye assistent hade han någorlunda lyckats hålla ordning på buset utan att behöva ringa Kalmar för att få förstärkning. Några sov nu ruset av sig i de nyöppnade arrestbåsen vid gamla brandstationen, andra hade blivit uppskrivna. Men de flesta hade fått löpa.

Hans nye medarbetare gillade inte detta, det hade han muttrat om flera gånger. Ström var nyutexaminerad från Polishögskolan och hade en hård syn på bråkstakarna. Ju fler som kunde låsas in, desto bättre. Den moderna strafflagstiftningen med förkärlek för villkorliga straff och snabb frigivning hade inget stöd hos honom och därför var han en varm anhängare av den senaste tidens krav på hårdare påföljder och mindre gullande med brottslingarna.

Han ska väl mjukna med tiden, han också, tänkte Olsson, men stördes av en gäll ringsignal på telefonen. Friden var slut och han muttrade några ilskna ord för sig själv medan han tassade tillbaka in i våningen och lyfte mobilen som låg på skrivbordet.

En upphetsad kvinnoröst berättade att hon stod vid en liten väg strax söder om byn Hallasjö i kommunens inland. Trots den tidiga timman hade hon varit på väg till Iglasjön för att bada, men stannat in med sin cykel när hon fick se en bil som kört av vägen. Den hade brunnit och inuti syntes de svartbrända kroppsdelarna av en människa. Det var det värsta hon sett och hon kunde knappt stå ut med det. En fruktansvärd syn. Förmodligen en karl.

”Så du menar att han är död?”

”Ja, jag tror det, men han ser otäck ut så jag vill inte röra vid han. För säkerhets skull har jag ropat på han, men han svarar inte. Rör sig inte.”

”Har du larmat ambulansen?”

”Jo, det har jag, men de sa att det dröjer så jag tyckte det var bäst att ringa polisen.”

”Det gjorde du rätt i”, svarade Olsson, nu något mildare till sinnes.

”Vänta på mig. Jag kommer genast.”

Han svor några ramsor medan han klädde på sig. Varför måste allt elände komma på samma gång? Och just denna vackra midsommardag. Det var bara några dagar sedan han tvingats ingripa med hårda medel mot en hustrumisshandlande man i Bergkvara och i Torskolan hade omfattande skadegörelse skett i samband med skolavslutningen förra veckan. Avvisningen nästa vecka av en afghansk familj som vägrats uppehållstillstånd, skulle inte heller bli någon trevlig upplevelse. Det uppdraget hade han nästan förträngt.

En knapp halvtimme senare stod Olsson uniformsklädd vid

väggkanten och tittade ner mot bilvraket, som det fortfarande kom lite rök från. Polisassistenten Ström stegade professionellt omkring och fotograferade platsen från olika håll. Några morgontidiga Hallasjöbor hade samlats ett stycke längre bort uppe vid backkrönet och tittade förfärade på.

”Det räcker nu Fredrik.”

Tillsammans kikade de in i resterna av bilen och synade noggrant den svartbrända kroppen som låg på sidan över framsätena. Olsson ryckte till när han försiktigt vände den dödes huvud uppåt. Det var illa brännskadat, men han hade ingen svårighet med identifieringen.

”Simon Grubb! Stackars jävel. Vad fan hade han här i obygdén att göra?”

”Jaså du känner honom?”

”Ja det kan man säga. En hedersman. Politiker under många år.”

”Ovanlig kombination”, sade Ström, men fick en arg blick från sin chef som fortsatte presentationen.

”Bodde i Kvilla där han förr hade en speceriaffär. Men med den gick det så småningom dåligt. Tvingades slå igen.”

”Konkurs?”

”Nej, konkurrensen. De stora affärerna inne i Torsås och i stan var starkare.”

Olsson suckade.

”Att han skulle få ett sånt här slut! Och inget säkerhetsbälte. Det hade annars kunnat rädda honom.”

De drog försiktigt i kroppen så att den låg på rygg. Det var Ström som gjorde upptäckten.

”Har du sett! Hans högerhand är borta! Ser ut som om den har slitits av.”

De studerade den blodiga sårytan på underarmen där benrester stack ut.

”Fy fan! Det måste ha skett när bilen rullade runt.”

Olsson böjde sig ner mot golvet och tittade noga.

”Nädu, Fredrik. Där ligger en nedblodad näsduk. Nånting måste ha hänt tidigare, före dikeskörningen, och han har använt den för att få stopp på blödningen. Tryckte den säkert mot såret medan han körde och så förlorade han kontrollen över bilen.”

Han granskade näsduken närmare. Den var stor och hade ett färgrikt mönster.

”Såna här snusnäsdugar sålde dom i lanthandeln i min barndom. Utmärkta också som förband. På 70-talet blev de moderna igen, och då som halsdukar för överklassen.”

Assistenten Ström hade andra synpunkter på användbarheten i det aktuella fallet.

”Det gick nog inte så bra med körningen om han höll den i vänsterhanden”, anmärkte han.

”Vad menar du?”

”Den behövde han ju för att hålla i ratten.”

Olsson blev irriterad över att ha korrigerats av sin unge medhjälpare.

”Det begriper väl jag också! Han måste ha tryckt sårytan mot magen för att stoppa blodflödet och styrt med vänsterhanden. Men var fan finns högerhanden! Han måste ha haft den med sig för han var naturligtvis på väg till läkare för att få den fastsydd.”

En ytterligare undersökning av platsen, nu med hjälp av just anländ personal från Räddningstjänsten, gav inga ytterligare resultat. Simon Grubbs högerhand förblev försvunnen och Olsson var förbryllad.

”Han måste ha trillat och skadat sig så illa i handen att den gick av. Hur fan det nu kan ha gått till. Men varför tog han den inte med sig? Stackars jävel! Klarade inte av att hålla bilen på vägen.”

Försiktigt lyftes den döde in i ambulansen för vidare transport till rättsmedicinarna i Kalmar.

Ström kunde inte hålla tillbaka sina tankar om förloppet.

”Bråk på en midsommarfest i går. Sent på natten. Knivslagsmål. Nån berusad jävel som hotade att döda honom. Han föll i backen när han skulle försvara sig och blev svårt skadad i högerhanden, kanske knivskuren. Men lyckades fly undan, utan högerhand. Stack iväg med bilen, jagades av förföljaren, vurpade – och omkom.”

”Kanske det”, sade Olsson fundersamt. ”Äventyrlig teori. Det kan likaväl finnas en mera naturlig förklaring. En ren olyckshändelse. Vi får undersöka det. Och vem skulle mördaren vara? Grubb hade inga fiender. Inte som jag vet. Kanske någon rasist. Han engagerade sig mycket för flyktingarna.”

Ström fick en idé.

”Flyktingarna! Där sa du något! Har du tänkt på flyktingboendet i Slätafly, bara en halvmil härifrån. Jag läste häromdagen i Barometern att någon från kommunledningen skulle vara med när flyktingarna blev visade hur svenskt midsommarfirande går till. Det var nog Grubb. Säkert gulligt till en början. Knätofs och sänt. Men så dyker en främlingsfientlig typ upp och mockar gräl. Blir avvisad och använder då sin kniv mot Grubb. Eller så är det en av flyktingarna, en muslim, som blir förbannad och drar kniv. Vägrar att vara med om nåt som han tror är en kristen högtid!”

Olsson blev arg.

”Vad menar du med det sista! Tillhör du dom som jämt pekar på flyktingarna när nåt våld har förekommit och den skyldige är okänd? Drar alla över en kam?”

”Inte alls. Jag ville bara peka på att allt är möjligt.”

”Du ska inte fantisera”, sade Olsson, men Ström gav sig inte.

”I det där gänget kan det finnas terrorister. Man läser väl tidningarna och ser på TV! Den Islamiska Staten, IS, som piskar oskyldiga människor och hugger av kroppsdelar. De finns säkert också bland flyktingarna här i kommunen och det kan vara en sån som varit framme! Det skulle förklara varför handen blivit avsliten, kanske avhuggen. Vanligt bestraffningssätt bland de där gökarna.”

Olsson skakade på huvudet.

”Bra tänkt, men det låter otroligt. Sånt förekommer inte här. Inte i Sverige och i varje fall inte i Torsås.”

”Nån gång ska vara den första. Förr eller senare sprider sig eländet till våra trakter.”

”Vi får ta den diskussionen senare när rättsmedicinarna har sagt sitt.”

3

Gudstjänsten denna midsommardag var som vanligt utlokaliserad till den gamla pestkyrkogården utanför Hallasjö. Ett stort träkors var rest mitt på den öppna planen och det fanns gott om plats för besökarnas bilar nere vid vägen. Men trots det vackra vädret var det inte många som orkat komma, bara de vanliga kyrkogångarna, en handfull äldre kvinnor och någon enstaka äldre man. Dessutom ett par turister som råkat komma förbi. Ungdomarna, inklusive årets konfirmander, lyste med sin frånvaro så när som på ett par barn som tagits med av sina föräldrar.

Fröken Greta Lindgren, församlingens organist, väntade på pallen till den från en av gårdarna inlånade gamla tramporgeln. Hon hade sin systers familj på besök och ville helst fått stanna hemma, men det lilla hoppet om mässfall hade flytt och därför måste hon ställa upp. I det läget hade systemen och hennes två pojkar lojalt mött upp. Men mannen, en inbiten Kalmarbo, låg fortfarande i sin säng och sov.

Kyrkoherde Ruben Törnlund suckade vid åsynen av de många tomma stolarna, men var inte överraskad. Så brukade det vara, särskilt i sommartid. En viss tillfredsställelse hämtade han dock från jämförelser med antalet besökare i andlighetens övriga institutioner i kommunen. Det var inte bättre i de andra kyrkorna, vare sig i Torsås eller Söderåkra. Bänkarna gapade tomma och en stängning och försäljning hade börjat diskuteras.

Så långt skulle det inte få gå för kyrkan i Gullabo, inte på länge! Andligheten i allians med kyrkkaffet skulle i det långa loppet vinna. Där behövdes inga nymodigheter, varken New

Age eller andra populistiska påhitt. Bara den rena evangeliska läran i enlighet med den Augsburgska trosbekännelsen.

Någon timme tidigare hade Törnlund nåtts av budet att en dödsolycka inträffat på vägen mot Iglasjön. Det var Greta Lindgren som ringt och frågat om gudstjänsten av den anledningen skulle ställas in. Det skulle den inte.

Rykten går fort i bygden, tänkte han. Särskilt när döden har hälsat på.

Enligt Greta hade en bil kört i diket och föraren omkommit. Offret skulle vara en av kommunens mera kända politiker, Simon Grubb i Kvilla, en känd ateist och fritänkare.

Så går det när man inte har relationerna till sin Gud i ordning, filosoferade Törnlund lite elakt, men rättade sig genast. Grubb var en gudsförnekare, men ändå förtjänt av godhjärtade tankar när han nu hade begynt sin väg till den plats som var reserverad för de otrogna. Det fanns dock olika grader i helvetet, det var Törnlunds prästerliga övertygelse, och Grubb skulle väl inte hamna allra längst ner, fick man hoppas. Han avslutade sina tankar med ett tyst Amen och beslöt att inte störa gudstjänstfriden med budet om Grubbs plötsliga död.

Efter en nick bort mot fröken Lindgren stämde orgeln upp ”Den Blomstertid nu kommer” och de församlade tog i så gott de kunde. Det gällde att kompensera den svaga närvaron med styrka i sången. Törnlund var situationen mäktig.

Efter en något förkortad version av kyrkohandbokens regler för altartjänsten var det dags för predikan. Dagens text med genomgång av Johannes Döparens gärningar och slutliga öde följdes som vanligt av en dagsaktuell betraktelse över det moraliska läget i församlingen.

Men dessförinnan gjorde Törnlund en paus och tittade upp, blickade ut över fältet och den bakomliggande skogen för att hämta inspiration. Solen sken och fåglarna höll sig tysta. Anblicken av naturens ljusa skönhet gav honom den

extra styrkan att kunna påminna de församlade om den ständiga kampen mot mörkret.

Han sänkte blicken och betraktade de närvarande. Alla visste vad som komma skulle. Nu var det dags.

”Livet är förunderligt och föränderligt, det växlar mellan ljus och mörker, mellan dag och natt. Liksom så många dagar i det förflutna har solen denna dag stigit upp över horisonten i öster och kastar nu sitt sken över oss fattiga syndare nere i Torsås kommun. Förvisso kan man då säga att när solen sprider sitt ljus, ja då är det ljust! Det värmer och upplyser oss. Utan detta ljus vore här kallt och mörkt och vi vore intet. Ja, bokstavligen intet.”

Törnlund hämtade andan och fortsatte med förnyad kraft.

”Solen rör sig kring oss i en bestämd bana. Ibland snålar hon med ljuset och värmen, och då är det vinter. Men sedan kommer hon liksom på bättre tankar, stiger allt högre upp på himlen och omfamnar oss med sin rika nåd. Då är det sommar. I dag är hon på sitt allra soligaste humör under året och kastar som mest av sitt ljus på oss arma jordevarelser. Över detta kunna vi alla glädja oss.”

Han gjorde en paus och tittade ut över församlingen.

”Men allt är inte ljus och frid! Här finns något som man skulle kunna kalla ett mörkertal, människor som fortfarande sover och försummar sina göromål. I värsta fall är det ruset de sover av sig, bakom neddragna gardiner och omedvetna om att Dagen är framskriden. Kanske skall de vid uppvaknandet med ruelle minnas sitt gårdagsleverne och ångra sig. Det vore ändå en tröst. Men det kan vara än värre, kanske minnas de ingenting alls!”

Några av de vuxna rörde oroligt på sig.

”Vi som tillhör de rättfärdigas skara, vi sörjer de överdrifter som under gårdagsaftonen så traditionsenligt och tragiskt har drabbat vår bygd. Unga människor som under den korta natten berusade sig med djävulens dekokter, våldförde

sig på varandra, smutsade ner vår vackra natur. På många håll var det en bedrövlig syn som mötte den naturälskande vandraren i den gryende dagens dunkel, så har det berättats mig av vittnesgilla församlingsbor som hade vägarna förbi.”

Harry Brynielsson rörde sig besvärat när prästens blickar stannade vid honom. Han var då verkligen utan skuld. Det var i Pellagården som midsommarfesten hade ägt rum den här gången. Han och Birgit hade gått därifrån redan tidigt på kvällen, trötta på oljud och stök. De hade skött sig. Men Törnlund hade aldrig förlåtit dem för att de inte tvingat dottern Sigrid att låta konfirmera sig. Det var länge sedan nu, men Törnlund hade ett långt minne.

Brynielsson försökte koppla bort prästens fortsatta förmaningar och i stället tänka på mera privata problem, naturliga för en lantbrukare så här års. Vädrets makter, prishöjningen på diesel och Vattenkrafts galna idéer om att bygga en vindkraftspark i närheten av byn. Men ständigt återkom minnet av det skrämmande skriket som han upplevt i den gångna nattens mörker och som han helst ville förlägga till drömmens värld.

Avlägset hörde han kyrkoherdens avslutande ord och begrundade dessa.

”...för när det är ljust, då är det ljust. Ty hur skulle det annars vara?”

Med tankarna fixerade vid nattens upplevelser vandrade han efter gudstjänsten med sin hustru tyst tillbaka till gården. De tittade upp mot det norra gavelrummet där gardinen var neddragen.

”Sigrid ligger fortfarande och sover, tror jag. Väl att hon höll sig borta från festen i går. Det borde kanske också vi ha gjort.”

”Du vet mycket väl att det hade inte gått för sig. Vad skulle grannarna ha sagt? En markering av att deras fest inte var fin nog, det hade de nog trott att vi tyckte.”

”Jo jag vet. Ibland är man fast i rävsaxen. Alla dessa förbannade hänsyn som måste tas.”

4

Midsommardagens morgon var långt framskriden när advokaten Karl-Axel Brodén äntligen klev upp ur sin säng. Orsaken hade ingenting med gårdagens förlustelser ute på lantstället att göra, bara en god och bekväm vana att vila ut, en rutin som han tillägnat sig under ett långt och mödosamt liv. Kvällarna blev desto längre. Hustrun var van och hade för länge sedan slutat banna honom för detta. Vid det här laget var hon redan utgången för att handla lite mjölk i kvartersbutiken som hölls öppen även denna dag.

Han svepte morgonrocken om sig och vacklade genom korridoren bort till köket där frukostbordet sedan länge stod dukat. Radion var påslagen och spred stilla klassisk musik i våningen. Genom fönstret skymtade konturerna av Kalmar Slott bakom de gamla ekarna och från buskagen mot gatan hördes fågelsång. Allt var som det borde vara och Brodén förtärde sin gröt i allt bättre stämning.

Han skulle just förse sig med kaffe ur termoserna när en ilsken telefonsignal störde friden.

”God morgon, Karl-Axel, förlåt att jag stör dig så tidigt.”

”Gör inget. Jag är faktiskt uppe redan. Vad kan du ha på hjärtat denna välsignade dag?”

Hans kompanjon i advokatbyrån, Jerker Lundin, samlade sig.

”Det har hänt något förfärligt.”

”Vad är det du säger? Något allvarligt?”

Lundin pressade med låg röst fram budskapet.

”Simon Grubb är död.”

Det blev tyst en stund innan innebörden gick upp för Brodén.

”Är det sant? Är du riktigt säker?”

”Ja, ingen tvekan. De sa det på lokalradion och jag har kollat med polisen. Han körde ihjäl sig i natt. Singelolycka.”

”O Herre Gud! Hur ska vi klara upp det här?”

”Inte vet jag.”

Brodéns panik ersattes ett ögonblick av sentimentala känslor för den avlidne, men han slog snabbt bort dem.

”Hur mycket ligger vi ute med?”

”Sammanlagt nästan 60 miljoner”, svarade Lundin. ”De är förmodligen utom räckhåll. I varje fall det mesta. Förlorade! Helvete också!”

”O Herre Gud” sade Brodén för andra gången. ”Bara inte skattemyndigheterna börjar rota i det nu. Då blir det många miljoner i skatt, utöver förlusten.”

Lundin blev förfärad. Det hade han inte tänkt på.

”Våra namn är väl ordentligt dolda!”

”Det är inte så säkert. Grubb kan ha pratat bredvid mun.”

Brodén tänkte ett steg till.

”Kerner finner sig säkert inte utan vidare i den här situationen. En stor del är ju hans pengar och förlusten av dem kommer han säkert inte att acceptera utan vidare. Men Jerker, vi ska nog inte tala om detta på telefon. Låt oss ta det på kontoret i morgon. Jag vill tänka igenom saken ordentligt.”

Brodén lade på luren och försjönk en stund i förtvivlan, men samlade sig när han hörde hustrun komma tillbaka in i huset. De samtalade om vädret och planerna på en bilresa till Italien i augusti. Med möda tvingade han i sig lite mat vid lunchen.

På eftermiddagen tog han en långpromenad ut på Stensö för att få ordning på sina tankar. Pengarna var förlorade, den saken var nog klar. Mycket var placerat hos en lång rad småföretagare som inte hade någon formell koppling till honom, bara till välgöraren Grubb. De kände inte till hans existens, än mindre hans roll i sammanhanget. Hur skulle de kunna

förmås att i fortsättningen betala tillbaka sina lån direkt till honom? Pengarna tillhörde ju formellt Grubb eller snarare hans stiftelse och dess kapital låg i Torsås sparbank. Vad skulle ske med detta? Hur skulle han kunna göra sin äganderätt gällande? Men i första hand gällde det att undvika en närmare granskning från myndigheternas sida av stiftelsens bokföring. Att i tid sopa igen spåren.

Med vemod tänkte han tillbaka i tiden. Det hade börjat så bra.

Den stora årliga internationella fastighetsmässan MIPIM i Cannes var ett populärt resmål för de folkvalda i många av landets kommuner. En tjänsteresa med många attraktiva inslag. Grubb hade bjudit med honom på resan som juridiskt stöd åt Torsåspolitikerna i deras kontakter med utländska företag som skulle lockas att investera i deras kommun. Men det var inte särskilt många av utlänningarna som visat intresse. Sverige var litet och Torsås kommun ännu mindre. Liksom tidigare år blev det därför mest middagar och utflykter, men välsmakande och intressanta.

Under en bussresa längs Rivierakusten hade han suttit bredvid Walter Kerner, en vänlig och musikaliskt intresserad affärsman från Salzburg som visade intresse också för den lilla svenska kommunen som hade så stort behov av entreprenörer.

Följande dag hade Kerner sökt upp honom på hotellet och efter en del småprat om vad som var på gång i Sverige hade samtalet kommit in på de nyanlända flyktingarna i Torsås kommun och deras behov av hjälp med igångsättningskapital för att starta egna företag.

Mikrolån var något som med framgång hade prövats på de bofasta i u-länderna, berättade den nyfunne vännen. I Bangladesh och Indien inte minst. Nu var det dags att utvidga verksamheten till flyktingarna i Europa och EU stod till tjänst med frikostiga bidrag ifall kommunerna satsade lika mycket. Varför

inte också i Sverige? Snart hade de resonerat sig fram till hur det skulle kunna gå till.

När det ömsesidiga förtroendet efter några glas vin ytterligare ökat hade de avslöjat för varandra att de båda två hade eget gömt kapital som fanns tillgängligt för projektet. Det gällde obeskattade pengar från stora avslutade uppdrag som efter en vilotid i Panama nu borde tvättas vita och investeras i något som kunde ge ny avkastning. Mikrolån var svaret, hade Kerner sagt och närmare förklarat dessas innebörd och goda rykte vilket ofta spred sig också till långivarna. Så hade det varit i en rad u-länder och varför skulle man inte kunna göra detsamma i en av nutida ekonomiska problem plågad svensk landsända?

Brodén höll med.

Efter ytterligare diskussioner om utformning och finansiering var saken klar och de tog nästa kväll kontakt med Simon Grubb för att förankra valda delar av förslaget hos den enligt Brodén mest lämplige Torsåspolitikern, ideellt lagd, men utan djupare kunskaper om finansiella transaktioner.

Det blev en trevlig middag på Hotel d'Angleterre som Kerner bjöd på. Grubb avstod från det erbjudna bourgognevinet, men tackade inte nej till den exklusiva kötträtten och desserten. Den generöse österrikiske värden fick av de två svenskarna en entusiastisk skildring av den lilla kommunen vid Kalmarsund där "Forntid sig med Framtid enar" som Brodén också till sin egen förnöjelse så poetiskt uttryckte det. I Torsås möttes besökaren av en leende skärgård och efter någon mil genom bördigt åkerbruksland även av djupa skogar, glest befolkade. En sund miljö utan luftföroreningar och annan nedsmutsning. Oavsett belägenheten i kommunen hade invånarna namn om sig att vara arbetsamma och hederliga. Dessa egenskaper hade visat sig spilla över också på invandrarna.

Kerner lyssnade välvilligt och med stigande intresse.

”Den kommunen verkar vara ovanligt vacker. Men kan man bo inne i skogarna? Hur är det med djurlivet? I min barndomsbygd nere i södra Europa fanns det vargar och annat otyg som både barn och vuxna måste passa sig för. Lever man inte farligt i Torsåsskogarna?”

”Inga problem”, svarade Brodén stolt och Grubb höll med.

”Vargarna är utrotade. Fast några sådana finns det förstås kvar bland politikerna. Dom kan vara snarstuckna, men går att tämja.”

De skrattade och Brodén tillade

”Många tyskar hyr stugor mitt inne i skogen och där får de vara i fred för båda sorterna. Långt till grannarna.”

”Skämt sido, menar du att politikerna är farliga?”

Brodén tvekade om svaret och tittade försiktigt på Grubb.

”Jo”, fortsatte han efter att ha tagit sig en kort funderare. ”På sätt och vis. Där finns många klipska och begåvade, både män och kvinnor. De vill alla så väl men möts tyvärr ofta av väljarnas misstro. Politikernas visioner om grandiosa satsningar som krockar med väljarnas erfarenheter av höjda skatter och avgifter. Ja, du förstår nog.”

”Jag förstår”, sade Kerner. ”Det är inte lätt att vara politiker och mötas av väljarnas orättvisa kritik.”

Grubb instämde.

Vid kaffet var det dags att inviga denne i planerna. Det blev många frågor om syftet med mikrolånen och vem som skulle stå för verksamheten. Brodén framhöll att han själv inte ville synas utåt, vilket Grubb och hans liberala parti däremot borde vilja göra. Vara men inte synas. Detta höga ideal präglade visserligen verksamheten i hans egen advokatfirma, men gällde säkert inte ett politiskt parti med stort behov av att profilera sig utåt bland väljarna.

Kerner höll med. Inte heller han ville skylta med sitt namn.

”Det här ska vara ett helsvenskt projekt”, tyckte han.

De kom överens om att en stiftelse skulle bildas som drev projektet. Simon Grubb var den givne ledaren för detta och efter en kort diskussion hade man enats om namnet ”Vägen Framåt”.

Det var några år sedan nu. Brodén suckade åter vid tanken på hur bra allting hade fungerat. Gamla problem hade bytts ut mot en ljus framtid. De ekonomiska bekymren var som bortblåsta.

Även för Grubb hade det blivit på liknande sätt. Vid kommunvalet 2014 hade mikrolånen och deras good will bidragit till en fördubbling av Liberalernas representation i Torsås kommunfullmäktige, låt vara från en låg nivå.

Flyktingar även långt utanför Torsås gränser hade fått låna pengar och startat företag. Brodéns och Kerners i stiftelsen insatta Panamakapital hade fungerat som säkerhet för banken vid långivningen och verksamheten hade gått runt med råge. Det hade gått så bra, och med snabb återbetalning av lånen, att Brodén inte funnit anledning meddela detta till Kerner.

Återbetalningar och administrativa avgifter hade strömmat in till den nybildade stiftelsens konto i Torsås Sparbank. Därifrån hade dessa automatiskt vidarebefordrats till Brodéns konto i samma bank. Någon information till skatteverket hade inte lämnats, det gällde ju filantropiska satsningar och för sådana var skatter undantagna, hade Grubb fått veta.

Alla var nöjda och glada och Grubb hade inte misstänkt något utan i handling visat att han var en man av den rätta sorten, betrodd, idealistisk, initiativrik – och inte alltför insatt i intrikata penningtransaktioner.

En snabbt ökande ekonomisk verksamhet satte sin prägel på kommunen och skapade ökade skatteintäkter vilket var huvudsaken för politikerna. Efter bara något år sänktes kommunalskatten och detta bidrog ytterligare till inflyttning och omsättning i ekonomin. ”Torsås, Framgångskommunen” hölls upp som modell för hela Sverige. TV och Stockholms-

drakarna kom på besök. Detta var kommunen som lyckats vända invandrartrycket från tung börda till ökat välstånd.

Brodén gjorde en paus i tänkandet och tittade ut över havet. Öland avtecknade sig vid horisonten och i den friska vinden hade segelbåtar gett sig ut från båthamnen intill klubbhuset. Kanske en liten regatta. Synen var upplivande och för ett ögonblick glömde han bort sina bekymmer, men en stund senare tog de mörka tankarna åter överhanden.

Allt hade varit så bra – och så drullar Grubb i diket och omkommer! Hela projektet välts över ända. Vem hade kunnat tänka sig den risken? En äldre man, men vid god hälsa och utan laster, härdad av det lantliga klimatet i kommunens inland! Brodén var besviken och upprörd.

Promenaden och den friska luften fick honom ändå att kyligt överväga risker och möjligheter. Allt var kanske inte förlorat. Stiftelsens bokföring visade inga kontakter vare sig med honom eller advokatbyrån, det var han säker på. Den ursprungliga kapitalöverföringen mellan honom och stiftelsen hade skett utan kvitton, man litade ju på varandra. Detsamma gällde de senare överföringarna i motsatt riktning. Fast hur var det med det där dokumentet som de gemensamt undertecknat efter mötet nere i Cannes och som Grubb hade insisterat på? Det hade denne tagit med sig hem till Kvilla. För att rama in och sätta upp på väggen, som han skrattande hade förklarat.

Det måste försvinna, tänkte Brodén.

Men hur skulle det gå att utan fullmakter få banken att betala ut Panamapengarna som stod på stiftelsens konto? Jo kanske. Om inte något offentlighetens ljus drabbade honom på ett ofördelaktigt sätt så hade hans namn fortfarande ett gott rykte och skulle med lite övertalning kunna användas. Bankdirektören var ordensbroder i SHT och bankpersonalen kände honom väl.

Bekymrad men ändå hoppfull vände Karl-Axel Brodén tillbaka in mot staden.

5

En grå måndag hade efterträtt den soliga midsommarhelgen. Det mulna vädret gick hand i hand med den dystra stämningen bland några kommunpolitiker som samlats i Kommunhuset. En av deras kamrater hade oväntat försvunnit ur den folkvalda kretsen.

”Hur kan det ha gått till”, frågade det centerpartistiska kommunalrådet Sigurdsson och tittade svårmodigt ut genom fönstret. ”Han var då inte full, det är ett som är säkert.”

Ingen svarade.

”Kanske nån politisk diskussion som gått över styr tidigare på dagen och som fått honom ur balans?”

Han verkade inte själv tro på den teorin och tillade

”Vad skulle han borta i obygdén att göra. Där fanns ju inga väljare som han kunde locka till sig, det kan jag garantera. De röstar på mig nästan allihopa. Jäntan Brynielsson i Hallasjö är förstås undantaget.”

”Glöm inte att jag hade många där borta som röstade på mig förra valet”, upplyste Manfred Andersson, Moderaternas ordförande. ”Du och Centern håller inte ställningarna längre, Sigurdsson. Kanske bäst att ni lägger av?”

”Nu ska ni inte bråka, pojkar”, avbröt KD-ledaren Inga Svanholm. ”Det kan ni vänta med till efter begravningen. Simons, menar jag.”

Ingen invände och hon fortsatte.

”Jag pratade med Karl Olsson i morse och han berättade att det inte fanns någon alkohol i kroppen. Enligt honom ska Simon först ha råkat ut för en olyckshändelse och blivit av med ena handen. Han försökte hejda blodflödet medan han